

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

1. สรุปผลการศึกษา

เนื่องจากตัวแลกเงิน (Bill Of Exchange) เป็นตัวเงินประเภทหนึ่งที่น่ามาใช้เป็นสื่อกลางในการชำระหนี้แทนเงินสด มีรูปแบบและวิวัฒนาการจากการใช้เพื่อประโยชน์ในการชำระหนี้ต่างเมือง ซึ่งตัวแลกเงินมีวิวัฒนาการมาจากประเทศตะวันตกก่อนมีการยอมรับและนำมาใช้กันอย่างกว้างขวางโดยเฉพาะในแวดวงการค้าที่นำตัวแลกเงินมาใช้เพื่อความสะดวกในการชำระหนี้และมีความปลอดภัย

ลักษณะทั่วไปของตัวแลกเงินที่เป็นตราสารเปลี่ยนมือที่สามารถโอนกันได้ง่ายด้วยการส่งมอบหรือทำการสลักหลังและส่งมอบให้ผู้รับโอน ซึ่งผู้รับโอนจะได้รับสิทธิตามตราสารโดยสมบูรณ์และสามารถใช้สิทธิเรียกร้อง หรือบังคับสิทธิตามตราสารได้ กฎหมายยังให้ความคุ้มครองผู้รับโอนโดยสุจริตซึ่งเป็นการให้ความเชื่อมั่นแก่ผู้รับโอนอันเป็นการส่งเสริมการใช้ตัวแลกเงินในทางการค้า โดยที่คู่สัญญาตามตัวแลกเงินมิได้หลายฝ่ายไม่จำกัดขึ้นอยู่กับการโอนตัว ส่งผลให้ผู้ออกตัวและผู้จ่ายไม่อาจทราบได้เลยว่าจะมีคู่สัญญาเข้ามาเกี่ยวข้องกับเป็นจำนวนเท่าใดจนกว่าจะมีการนำตัวไปให้ผู้จ่ายรับรองหรือจ่ายเงิน หากผู้ทรงยื่นตัวให้รับรองหรือใช้เงินแล้ว แต่ผู้จ่ายปฏิเสธทำให้ตัวแลกเงินดังกล่าวเป็นตัวที่ขาดความเชื่อถือเพราะผู้จ่ายหรือผู้รับรองไม่รับรองหรือไม่จ่ายเงิน ส่งผลให้ผู้ทรงซึ่งเป็นเจ้าหนี้ตามตัวมีสิทธิที่จะเรียกให้ผู้ที่ยังคงมีชื่อในตัวเงินต้องร่วมกันรับผิดชอบตามเนื้อความในตัวนั้นได้ ทั้งนี้บุคคลที่จะเข้ามาเป็นคู่สัญญาในตัวได้ต้องต้องมีการแสดงเจตนาที่จะผูกพันตามตัวเงิน ส่วนผู้จ่ายซึ่งมีชื่ออยู่ในตัวแลกเงินยังเป็นบุคคลภายนอกสัญญา จนกว่าผู้จ่ายจะได้แสดงเจตนาผูกพันตนโดยลงลายมือชื่อในตัวแลกเงินและรับรองว่าตนจะจ่ายเงินให้ผู้ทรงตามคำสั่งของผู้สั่งจ่าย

ด้วยเหตุที่ผู้จ่ายเป็นบุคคลภายนอกยังไม่ได้มีนิติสัมพันธ์ตามตัวแลกเงิน ทำให้ผู้ทรงไม่สามารถเรียกให้ผู้จ่ายรับผิดชอบตามเนื้อความในตัวแลกเงินได้ จึงมีวิธีการตามตัวแลกเงินขึ้นเรียกว่า “การรับรอง” เพื่อให้ผู้จ่ายพิจารณาเห็นว่าตนยินดีที่จะใช้เงินให้แก่ผู้ทรงหรือไม่ หากผู้ทรงนำตัวไปยื่นให้ผู้จ่ายรับรองโดยชอบแล้วแต่ผู้จ่ายปฏิเสธไม่ยอมรับรองตัวดังกล่าวก็เท่ากับว่าผู้จ่ายไม่ยอมผูกพันตนเป็นคู่สัญญาในตัวเป็นการปฏิเสธไม่ยอมใช้เงินตามคำสั่งของผู้สั่งจ่าย การที่ผู้จ่ายไม่ยอมรับรองตัวแลกเงินนั้นส่งผลให้ตัวแลกเงินขาดความน่าเชื่อถือ

เมื่อตัวเงินขาดความเชื่อถือเพราะผู้จ่ายปฏิเสธไม่ยอมรับรองตัวแลกเงิน ผู้ทรงมีหน้าที่ต้องทำคำคัดค้านตามแบบและวิธีการที่กฎหมายกำหนดเพื่อใช้เป็นหลักฐานแสดงว่าผู้ทรงได้ยื่นตัวแลกเงินให้ผู้จ่ายทำการรับรองแต่ได้รับการปฏิเสธจึงทำให้ตัวแลกเงินนั้นขาดความเชื่อถือ เมื่อผู้ทรงทำคำคัดค้านแล้วจึงจะใช้สิทธิไล่เบียดหนี้ตามตัวได้ หากผู้ทรงไม่ทำคำคัดค้านการไม่รับรองจะทำให้ผู้ทรงไม่สามารถไล่เบียดเอาแก่ผู้สลักหลัง ผู้ส่งจ่ายและคู่สัญญาอื่น ๆ ซึ่งต้องรับผิดชอบตามตัว ทั้งนี้ผู้ทรงต้องทำคำคัดค้านภายในจำกัดเวลาซึ่งกำหนดไว้เพื่อการยื่นตัวให้ผู้จ่ายรับรองหรือวันหนึ่งวันใดภายใน 3 วันนับจากวันที่กำหนดให้ยื่นตัวให้รับรองดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา 960 วรรคสาม

การทำคำคัดค้านกรณีผู้จ่ายไม่รับรองตัวแลกเงิน ผู้ทรงมีสิทธิทำคำคัดค้านได้เมื่อยื่นตัวแลกเงินให้ผู้จ่ายรับรองแล้วไม่ยอมรับรองภายใน 24 ชั่วโมงตามที่ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 929 และคำคัดค้านการไม่รับรองต้องทำภายในจำกัดเวลาซึ่งกำหนดไว้เพื่อการยื่นตัวให้รับรองหรือภายในสามวันต่อแต่นั้นไปตามที่ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 960 วรรคสาม กรณีที่กฎหมายกำหนดให้ต้องทำคำคัดค้านและผู้ทรงไม่ทำคำคัดค้านภายในเวลาที่กำหนด ผู้ทรงย่อมสิ้นสิทธิไล่เบียดเอาแก่ผู้ส่งจ่าย ผู้สลักหลัง และคู่สัญญาคนอื่น ๆ ผู้ต้องรับผิดชอบตามมาตรา 973 วรรคสอง

เมื่อได้ทำการศึกษาเรื่องกำหนดเวลาการทำคำคัดค้านตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 960 วรรคแรกและวรรคสามที่บัญญัติว่า “ การที่ตัวแลกเงินขาดการรับรองหรือขาดการใช้เงินนั้น ต้องทำให้เป็นหลักฐานตามแบบระเบียบด้วยเอกสารฉบับหนึ่ง เรียกว่า คำคัดค้าน

...

คำคัดค้านการไม่รับรองต้องทำภายในกำหนดเวลาซึ่งกำหนดไว้เพื่อการยื่นตัวให้เขารับรอง หรือวันใดวันหนึ่งภายในสามวันต่อแต่นั้น”

กำหนดเวลาการทำคำคัดค้านการไม่รับรองตัวแลกเงินตามมาตรา 960 จึงต้องพิจารณาถึงจำกัดเวลาเพื่อการยื่นตัวให้รับรอง ซึ่งจำกัดเวลาอันกำหนดไว้เพื่อการยื่นตัวให้ผู้จ่ายรับรองต้องพิจารณาเรื่องการยื่นตัวให้รับรองตามมาตรา 927 “อันตัวแลกเงินนั้นจะนำไปยื่นแก่ผู้จ่าย ณ ที่อยู่ของผู้จ่ายเพื่อให้รับรองเมื่อไร ๆ ก็ได้ จนกว่าจะถึงเวลาที่กำหนดใช้เงินและผู้ทรงจะเป็นผู้ยื่นหรือเพียงแต่ผู้ที่ได้ตัวนั้นไว้ในครอบครองจะเป็นผู้นำไปยื่นก็ได้

ในตัวแลกเงินนั้น ผู้ส่งจ่ายจะลงข้อกำหนดไว้ว่าให้นำยื่นเพื่อรับรองโดยกำหนดเวลาจำกัดไว้ให้ยื่น หรือไม่กำหนดเวลาก็ได้

ผู้ส่งจ่ายจะห้ามการนำตัวแลกเงินยื่นเพื่อรับรองก็ได้ เว้นแต่ในกรณีที่เงินต้นได้ออกสั่งให้ใช้เงินเฉพาะ ณ สถานที่อื่นใดอันมิใช่ภูมิลำเนาของผู้จ่าย หรือได้ออกสั่งให้ใช้เงินในเวลาใดเวลาหนึ่งนับแต่ได้เห็น

อนึ่ง ผู้ส่งจ่ายจะลงข้อกำหนดไว้ว่ายังมีให้นำตัวยื่นเพื่อรับรองก่อนถึงกำหนดวันใดวันหนึ่งก็ได้

ผู้สลักหลังทุกคนจะลงข้อกำหนดไว้ว่าให้นำตัวเงินยื่นเพื่อรับรอง โดยกำหนดเวลาจำกัดไว้ให้ยื่น หรือไม่กำหนดเวลาก็ได้ เว้นแต่ผู้ส่งจ่ายจะได้ห้ามการรับรอง”

ดังนั้น การทำคำคัดค้านการไม่รับรองต้องทำภายในจำกัดเวลาซึ่งกำหนดไว้เพื่อการยื่นตัวให้รับรอง กล่าวคือ

1. กรณีผู้ส่งจ่ายหรือผู้สลักหลังได้กำหนดให้มีการยื่นตัวเพื่อรับรองโดยไม่ได้จำกัดเวลาไว้ให้ยื่น ผู้ทรงสามารถยื่นตัวให้ผู้จ่ายรับรองเมื่อไหร่ก็ได้ก่อนตัวถึงกำหนด หากมีการยื่นตัวแล้วผู้จ่ายไม่รับรอง ผู้ทรงต้องทำคำคัดค้านการไม่รับรองภายในวันสุดท้ายก่อนที่ตัวถึงกำหนดใช้เงิน หรือภายในสามวันต่อแต่นั้น

2. กรณีผู้ส่งจ่ายหรือผู้สลักหลังได้กำหนดให้มีการยื่นตัวเพื่อรับรองโดยจำกัดเวลาไว้ เมื่อผู้ทรงได้ยื่นตัวให้ผู้จ่ายรับรองภายในจำกัดเวลาที่กำหนดไว้แล้วแต่ผู้จ่ายปฏิเสธไม่ยอมรับรับรอง ผู้ทรงต้องทำคำคัดค้านการไม่รับรองภายในจำกัดเวลาที่ผู้ส่งจ่ายหรือผู้สลักหลังกำหนดไว้เพื่อการยื่นตัวให้รับรองหรือภายใน 3 วันต่อแต่นั้น

3. กรณีตัวแลกเงินอันสั่งให้ใช้เงินเมื่อสิ้นระยะเวลากำหนดอย่างใดอย่างหนึ่งนับแต่ได้เห็น กฎหมายกำหนดให้ผู้ทรงต้องยื่นตัวให้ผู้จ่ายรับรองภายใน 6 เดือน นับแต่วันที่ลงในตัว หรือภายในเวลาช้าเร็วกว่านั้นตามแต่ผู้ส่งจ่ายจะระบุไว้ตามมาตรา 928 “ตัวแลกเงินอันสั่งให้ใช้เงินเมื่อสิ้นระยะเวลากำหนดอย่างใดอย่างหนึ่งนับแต่ได้เห็นนั้น ต้องนำตัวเงินยื่นเพื่อรับรองภายในหกเดือนนับแต่วันที่ลงในตัวเงินหรือภายในเวลาช้าเร็วกว่านั้นตามแต่ผู้ส่งจ่ายจะระบุไว้” เมื่อผู้ทรงนำตัวไปยื่นให้รับรองภายในจำกัดเวลาตามที่มาตรา 928 กำหนดแล้วแต่ผู้จ่ายไม่รับรอง ผู้ทรงต้องทำคำคัดค้านการไม่รับรองตั้งแต่วันที่ตัวขาดความเชื่อถือเพราะผู้จ่ายไม่รับรองจนกว่าจะครบกำหนดเวลาซึ่งกำหนดไว้เพื่อการยื่นตัวให้รับรอง คือ ผู้ทรงสามารถทำคำคัดค้านได้ภายใน 6 เดือน นับแต่วันที่ลงในตัวหรือภายในเวลาช้าเร็วกว่านั้นตามแต่ผู้ส่งจ่ายกำหนด หรือภายในจำกัดเวลา 3 นับแต่นั้น

จะเห็นได้ว่ากำหนดเวลาการทำคำคัดค้าน หากมีการกำหนดระยะเวลาให้ผู้ทรงยื่นตัวให้ผู้จ่ายรับรอง ผู้ทรงก็สามารถทำคำคัดค้านได้ภายในจำกัดเวลาที่มีการกำหนดนั้น แต่ถ้าไม่มี

การกำหนดเวลาให้ทำการรับรองตัว ผู้ทรงสามารถทำคำคัดค้านการไม่รับรองได้ในวันสุดท้ายที่ผู้ทรงสามารถขอให้มีการรับรอง กล่าวคือ วันสุดท้ายก่อนตัวถึงกำหนดใช้เงิน 1 วัน หรือภายใน 3 วันต่อแต่นั้นไป ดังนั้น ผู้ทรงจึงมีหน้าที่ทำคำคัดค้านภายในจำกัดเวลาที่กฎหมายกำหนด

ในส่วนของสิทธิในการทำคำคัดค้านการไม่รับรองตัวแลกเงินนั้น ผู้ทรงมีสิทธิคัดค้านได้เมื่อพ้นระยะเวลา 24 ชั่วโมง นับแต่เวลาที่ผู้ทรงยื่นตัวให้ผู้จ่ายรับรองและผู้จ่ายไม่ยอมรับรับรอง ดังที่ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 929 ซึ่งตามกฎหมายคงกำหนดไว้เพียงสิทธิในการทำคำคัดค้านมีได้ตั้งแต่เมื่อพ้นระยะเวลา 24 ชั่วโมง โดยไม่ได้กำหนดว่าผู้ทรงมีสิทธิทำคำคัดค้านได้ถึงเมื่อใด ซึ่งทำให้เกิดความไม่ชัดเจนในเรื่องระยะเวลาในการทำคำคัดค้านการไม่รับรอง

ในการศึกษาเรื่องการทำคำคัดค้านกรณีผู้จ่ายไม่รับรองตัวแลกเงินผู้เขียนได้ศึกษาหลักกฎหมายต่างประเทศได้แก่ กฎหมายของอังกฤษ สหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นกฎหมายในระบบคอมมอนลอว์ กฎหมายของฝรั่งเศส เยอรมันซึ่งเป็นกฎหมายในระบบซีวิลลอว์ และกฎหมายเอกรูปตามอนุสัญญาเฮก อนุสัญญาเจนีวาและอนุสัญญาเวียนนาเพื่อใช้ศึกษาเปรียบเทียบกับหลักกฎหมายไทยตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

กฎหมายอังกฤษ The Bills of Exchange Act 1982 มาตรา 51 (4) กำหนดให้การทำคำคัดค้านการไม่รับรองอาจทำได้ในวันที่ตัวขาดความเชื่อถือหรือไม่เกินวันทำการถัดไป ทั้งนี้หากผู้ทรงไม่ได้ทำคำคัดค้านแต่ได้ทำบันทึกภายในกำหนดเวลาการทำคำคัดค้านส่งผลให้ขยายระยะเวลาในการทำคำคัดค้านออกไปหลังจากมีการบันทึกแล้ว

กฎหมายฝรั่งเศส Commercial Code, Book 5, Title 1 Commercial Paper, Chapter 1: Bill of exchange มาตรา แอล 511-39 (2) ระบุให้การทำคำคัดค้านการไม่รับรองต้องทำภายในจำกัดเวลาที่กำหนดไว้เพื่อการยื่นตัวให้รับรอง โดยจำกัดเวลาที่กำหนดไว้เพื่อการยื่นตัวให้รับรองต้องพิจารณาตามมาตรา แอล 511-15 ดังนี้

1. กรณีตัวแลกเงินที่ผู้ส่งจ่ายหรือผู้สลักหลังไม่ได้กำหนดให้ยื่นเพื่อรับรอง ผู้ทรงจะยื่นตัวให้ผู้จ่ายรับรองหรือไม่ก็ได้ ซึ่งหากผู้ทรงจะยื่นให้ผู้จ่ายรับรอง ผู้ทรงจะยื่นเมื่อไหร่ก็ได้ก่อนตัวถึงกำหนด หากผู้จ่ายปฏิเสธไม่ยอมรับรับรองตัวแลกเงินที่ยื่นให้รับรองโดยชอบนั้น ผู้ทรงก็มีสิทธิทำคำคัดค้านได้จนกระทั่งตัวถึงกำหนด

2. ตัวแลกเงินที่ผู้ส่งจ่ายหรือผู้สลักหลังระบุให้ผู้ทรงต้องยื่นตัวเพื่อรับรองภายในจำกัดเวลาที่กำหนดไว้ หากผู้ทรงยื่นตัวให้รับรองภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้แล้วผู้จ่ายปฏิเสธไม่ยอมรับรับรอง ผู้ทรงต้องทำคำคัดค้านการไม่รับรองภายในจำกัดเวลาที่กำหนดไว้เพื่อการยื่นตัวให้ผู้จ่ายรับรอง

3. ตัวแลกเงินที่ผู้สั่งจ่ายหรือผู้สลักหลังระบุให้ผู้ทรงต้องยื่นตัวเพื่อรับรองแต่ไม่ได้จำกัดเวลาเอาไว้ ผู้ทรงต้องยื่นตัวแลกเงินให้ผู้จ่ายรับรองโดยจะยื่นเมื่อไหร่ก็ได้ก่อนตัวถึงกำหนดใช้เงิน หากผู้จ่ายปฏิเสธไม่ยอมรับรองผู้ทรงต้องทำคำคัดค้านการไม่รับรองในกำหนดเวลาดังกล่าว

4. ตัวแลกเงินอันสั่งให้ใช้เงินเมื่อสิ้นระยะเวลาที่กำหนดอย่างใดอย่างหนึ่งนับแต่ได้เห็นต้องยื่นตัวให้ผู้จ่ายรับรองภายในหนึ่งปีนับแต่วันออกตัว หากผู้จ่ายไม่รับรองผู้ทรงต้องทำคำคัดค้านการไม่รับรองภายในกำหนดเวลาการยื่นตัวให้รับรอง

กฎหมายเยอรมัน The German law of Bills of Exchange กฎหมายกำหนดให้ผู้ทรงต้องทำคำคัดค้านการไม่รับรองภายในจำกัดเวลาที่กำหนดไว้เพื่อการยื่นตัวให้รับรองตามที่ได้ระบุไว้ในมาตรา 19 “ผู้ทรงมีหน้าที่ต้องยื่นตัวแลกเงินซึ่งจ่ายภายหลังได้เห็นเพื่อให้ผู้จ่ายรับรองตัวดังกล่าวต้องยื่นให้รับรองภายในจำกัดเวลาที่กำหนดไว้ในตัว และในการเพิกเฉยต่อการกำหนดดังกล่าว ภายในสองปีนับแต่ออกตัวซึ่งผู้สลักหลังและผู้จ่ายเสี่ยงที่จะสูญเสียสิทธิที่มีตามกฎหมาย หากผู้สลักหลังได้สลักหลังตัวแลกเงินโดยกำหนดเวลาให้ยื่นตัว ความรับผิดชอบตามกฎหมายของผู้สลักหลังเป็นอันยุติหากตัวแลกเงินไม่ได้ยื่นให้รับรองภายในเวลาที่กำหนดดังกล่าว” เพราะฉะนั้นหากเป็นตัวแลกเงินอันถึงกำหนดเมื่อสิ้นระยะเวลาอันกำหนดไว้ นับแต่ได้เห็น ผู้ทรงมีหน้าที่ยื่นตัวให้ผู้จ่ายทำการรับรองภายในจำกัดเวลาที่กำหนดไว้ในตัว ดังนั้น การทำคำคัดค้านการไม่รับรองตัวแลกเงินที่ขาดความเชื่อถือต้องทำภายในจำกัดเวลาที่กำหนดไว้เพื่อการยื่นตัวให้รับรองมาตรา 19 กำหนด

กฎหมายเอกรูป (Uniform Law) โดยพิจารณาตามลำดับ ดังนี้ อนุสัญญาเฮก อนุสัญญาเจนีวา และอนุสัญญาเวียนนา

อนุสัญญาว่าด้วยการรวมกฎหมายตัวแลกเงินและตัวสัญญาใช้เงิน ค.ศ. 1912 Convention on the unification on the Law Relating to Bills of Exchange and Promissory Notes, 1912 หรืออนุสัญญาเฮก ค.ศ. 1912 กำหนดให้การทำคำคัดค้านการไม่รับรองตัวแลกเงินผู้ทรงจะต้องทำภายในจำกัดเวลาที่กฎหมายกำหนดตามมาตรา 43 วรรคสาม โดยคำคัดค้านการไม่รับรองต้องทำภายในจำกัดเวลาอันกำหนดไว้เพื่อการยื่นตัวให้รับรอง ซึ่งจำกัดเวลาที่กำหนดไว้เพื่อการยื่นตัวให้รับรองต้องพิจารณาตามมาตรา 20 และมาตรา 21 ดังนี้

1. กรณีตัวแลกเงินที่ผู้สั่งจ่ายหรือผู้สลักหลังไม่ได้กำหนดให้ยื่นตัวแลกเงินเพื่อรับรอง หากผู้ทรงยื่นตัวแลกเงินให้ผู้จ่ายรับรองก่อนตัวแลกเงินถึงกำหนดใช้เงิน แล้วผู้จ่ายปฏิเสธไม่ยอมรับรองตัวนั้น ผู้ทรงก็มีสิทธิทำคำคัดค้านได้ การไม่รับรองได้จนกว่าตัวจะถึงกำหนดใช้เงิน

2. ตัวแลกเงินที่ผู้สั่งจ่ายหรือผู้สลักหลังกำหนดให้ผู้ทรงต้องยื่นตัวเพื่อรับรองภายในจำกัดเวลาที่กำหนดไว้ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 21 หากผู้ทรงยื่นตัวให้รับรองภายในระยะเวลาที่

กำหนดไว้แล้วผู้จ่ายปฏิเสธไม่ยอมรับรอง ผู้ทรงต้องทำคำคัดค้านการไม่รับรองภายในจำกัดเวลาที่กำหนดไว้เพื่อการยื่นตัวให้ผู้จ่ายรับรอง

3. ตัวแลกเปลี่ยนที่ผู้ส่งจ่ายหรือผู้สลักหลังระบุให้ผู้ทรงต้องยื่นตัวเพื่อรับรองแต่ไม่ได้จำกัดเวลาเอาไว้ ผู้ทรงต้องยื่นตัวให้รับรองโดยจะยื่นเมื่อไหร่ก็ได้ จนกว่าตัวจะถึงกำหนดใช้เงิน หากผู้จ่ายปฏิเสธไม่ยอมรับรองผู้ทรงสามารถทำคำคัดค้านการไม่รับรองได้จนกว่าตัวจะถึงกำหนดใช้เงิน

4. ตัวแลกเปลี่ยนส่งจ่ายภายหลังได้เห็นต้องยื่นตัวให้ผู้จ่ายรับรองภายใน 6 เดือนนับแต่วันออกตัวหรือภายในเวลาช้าเร็วกว่านั้นตามแต่ผู้ส่งจ่ายกำหนดตามที่ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 22 หากผู้จ่ายไม่รับรองผู้ทรงต้องทำคำคัดค้านการไม่รับรองภายในจำกัดเวลาที่กำหนดไว้เพื่อการยื่นตัวให้ผู้จ่ายรับรอง

อนุสัญญาเจนีวาที่เกี่ยวกับกฎหมายเอกรูปสำหรับตัวแลกเปลี่ยนและตัวสัญญาใช้เงิน ค.ศ. 1930 Convention Providing a Uniform Law for Bills of Exchange and Promissory Notes 1930 กำหนดให้คำคัดค้านการไม่รับรองต้องทำภายในจำกัดเวลาอันกำหนดไว้เพื่อการยื่นตัวให้รับรอง กำหนดเวลาในการยื่นตัวให้รับรองพิจารณาได้ตามมาตรา 21 และมาตรา 22 กล่าวคือ

1. กรณีที่ไม่ได้กำหนดให้ผู้ทรงต้องยื่นตัวให้รับรอง ผู้ทรงยอมสามารถยื่นตัวให้ผู้จ่ายรับรองหรือไม่ก็ได้จนกว่าตัวถึงกำหนดใช้เงินดังที่ระบุไว้ในมาตรา 21 เมื่อผู้ทรงยื่นตัวให้ผู้จ่ายรับรองแต่ผู้จ่ายบอกปิดไม่รับรอง ผู้ทรงต้องทำคำคัดค้านภายในจำกัดเวลาเพื่อการยื่นตัวให้รับรอง

2. กรณีที่ผู้จ่ายหรือผู้สลักหลังวางข้อกำหนดในการยื่นตัวให้รับรองโดยจำกัดเวลา การยื่นตัวเอาไว้ตามมาตรา 22 ซึ่งจำกัดเวลาในการยื่นตัวให้รับรองจะเป็นไปตามที่ผู้ส่งจ่ายหรือผู้สลักหลังกำหนด เมื่อผู้ทรงนำตัวไปยื่นให้ผู้จ่ายรับรองแต่ถูกบอกปิดไม่รับรอง ผู้ทรงต้องทำคำคัดค้านการไม่รับรองภายในจำกัดเวลาดังกล่าว

3. ตัวแลกเปลี่ยนที่ผู้ส่งจ่ายหรือผู้สลักหลังระบุให้ผู้ทรงต้องยื่นตัวเพื่อรับรองแต่ไม่ได้จำกัดเวลาเอาไว้ ผู้ทรงต้องยื่นตัวให้รับรองโดยจะยื่นเมื่อไหร่ก็ได้จนกว่าตัวจะถึงกำหนดใช้เงิน หากผู้จ่ายปฏิเสธไม่ยอมรับรองผู้ทรงต้องทำคำคัดค้านการไม่รับรองในจำกัดเวลาที่กำหนด

4. ตัวแลกเปลี่ยนส่งจ่ายภายหลังได้เห็นต้องยื่นตัวให้ผู้จ่ายรับรองภายใน 1 ปีนับแต่วันออกตัว หากผู้จ่ายปฏิเสธการรับรองตัวแลกเปลี่ยน ผู้ทรงต้องทำคำคัดค้านการไม่รับรองภายในจำกัดเวลาที่กำหนดไว้

อนุสัญญาว่าด้วยตั๋วแลกเงินระหว่างประเทศ และตั๋วสัญญาใช้เงินระหว่างประเทศ (UNCITRAL Convention on International Bills of Exchange and International Promissory Notes, 1988) หรืออนุสัญญาเวียนนา ค.ศ. 1988 กำหนดให้การทำคำคัดค้านตั๋วแลกเงินที่ขาดความเชื่อถือเพราะไม่รับรอง ผู้ทรงจะต้องทำคำคัดค้านในวันที่ตั๋วขาดความเชื่อถือ หรือวันใดวันหนึ่งภายใน 4 วันทำการถัดจากนั้นตามที่ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 61

เมื่อพิจารณาการทำคำคัดค้านกรณีผู้จ่ายไม่รับรองตั๋วแลกเงินตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของไทย และกฎหมายต่างประเทศแล้วอาจจะแบ่งกำหนดเวลาการทำคำคัดค้านออกเป็นสองระบบใหญ่ ๆ ดังนี้

1. ตามระบบคอมมอนลอว์ เช่น กฎหมายของอังกฤษและอนุสัญญาเวียนนา กำหนดให้ผู้ทรงต้องทำคำคัดค้านการไม่รับรองในวันที่ตั๋วแลกเงินขาดความเชื่อถือ

2. ตามระบบซีวิลลอว์เช่น กฎหมายของฝรั่งเศส เยอรมัน รวมถึงอนุสัญญาเฮก อนุสัญญาเจนีวาและประเทศไทยได้ กำหนดให้การทำคำคัดค้านตั๋วแลกเงินกรณีผู้จ่ายไม่รับรอง โดยต้องทำคำคัดค้านภายในจำกัดเวลาที่กำหนดไว้เพื่อการยื่นตั๋วให้รับรอง

อย่างไรก็ตามกฎหมายตัวเงินของไทยในเรื่องกำหนดเวลาการทำคำคัดค้านก็ยังมีลักษณะเฉพาะอีกอย่างหนึ่งกล่าวคือ ในเรื่องการทำคำคัดค้านนั้น กฎหมายยังให้สิทธิผู้ทรงทำคำคัดค้านได้เมื่อยื่นตั๋วให้ผู้จ่ายรับรองแล้วผู้จ่ายไม่ยอมรับรับรองภายใน 24 ชั่วโมง ดังนั้น เมื่อพ้น 24 ชั่วโมงนับแต่ยื่นตั๋วแล้วยังไม่ได้รับการรับรองจากผู้จ่าย ผู้ทรงก็มีสิทธิทำคำคัดค้านตามที่ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 929

จากหลักกฎหมายของการทำคำคัดค้านกรณีผู้จ่ายไม่รับรองตั๋วแลกเงินของประเทศต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วในข้างต้นจะเห็นว่าแต่ละประเทศมีการบัญญัติถึงกำหนดเวลาการทำคำคัดค้านไว้อย่างชัดเจน ส่วนประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของไทยนั้นบัญญัติถึงกำหนดเวลาการทำคำคัดค้านถึงกำหนดเอาไว้ทั้งเรื่องสิทธิในการทำคำคัดค้านตามมาตรา 929 และหน้าที่การทำคำคัดค้านตามมาตรา 960 จึงอาจทำให้เกิดความไม่ชัดเจน ผู้เขียนจึงได้ศึกษาในประเด็นปัญหาต่าง ๆ ดังนี้

1. สิทธิและหน้าที่ของผู้ทรงในการทำคำคัดค้านกรณีผู้จ่ายไม่รับรองตัวแลกเงิน

1.1 ปัญหากรณีที่ผู้ทรงยื่นตัวให้ผู้จ่ายรับรองในวันสุดท้ายก่อนตัวแลกเงินถึงกำหนดใช้เงิน

กรณีที่ผู้ทรงยื่นตัวให้ผู้จ่ายรับรองในวันสุดท้ายก่อนตัวแลกเงินถึงกำหนดใช้เงินและผู้จ่ายบอกปิดไม่รับรอง ในเรื่องกำหนดเวลาการทำคำคัดค้านกรณีผู้จ่ายไม่รับรองตัวแลกเงินนั้น เมื่อพิจารณาตามมาตรา 960 แล้วจะพบว่ากฎหมายกำหนดให้ผู้ทรงต้องทำคำคัดค้านหากตัวแลกเงินขาดความเชื่อถือเพราะไม่รับรองโดยคำคัดค้านการไม่รับรองต้องทำให้เป็นหลักฐานตามแบบระเบียบที่กำหนดไว้ และต้องทำภายในกำหนดเวลาที่จำกัดไว้เพื่อการยื่นตัวให้รับรองหรือภายในสามวันต่อแต่วันที่จำกัดไว้เพื่อการยื่นตัวให้รับรอง ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของผู้ทรงต้องทำคำคัดค้านการไม่รับรองในวันที่ยื่นตัวให้รับรองหรือภายในสามวันต่อแต่นั้นตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 960

1.2 ปัญหากรณีที่ผู้ทรงยื่นตัวให้ผู้จ่ายรับรองในวันสุดท้ายภายในจำกัดเวลาซึ่งกำหนดไว้เพื่อการยื่นตัวให้รับรอง

เมื่อผู้ส่งจ่ายลงข้อกำหนดให้ผู้ทรงต้องนำตัวแลกเงินไปยื่นให้ผู้จ่ายรับรอง ผู้ทรงมีหน้าที่ต้องยื่นตัวให้ผู้จ่ายรับรองภายในจำกัดเวลาที่ผู้ส่งจ่ายกำหนด หากผู้ทรงไม่ยื่นตัวแลกเงินให้ผู้จ่ายรับรองภายในจำกัดเวลาที่กำหนด ส่งผลให้ผู้ทรงเสียสิทธิที่จะได้เบี้ยทั้งเพื่อการที่เขาไม่ใช้เงินและเพื่อการที่เขาไม่รับรอง (มาตรา 973 วรรคสาม) ถ้าผู้สลับหลังได้ลงข้อกำหนดให้ผู้ทรงต้องนำตัวแลกเงินไปยื่นให้ผู้จ่ายรับรอง แต่ผู้ทรงไม่ยื่นตัวให้ผู้จ่ายรับรองตามคำสั่งของผู้สลับหลังเฉพาะผู้สลับหลังที่ได้ลงข้อกำหนดเอาไว้เท่านั้นที่สามารถเอาประโยชน์ในข้อกำหนดนั้นได้ (มาตรา 973 วรรคท้าย)

กรณีที่ผู้ทรงยื่นตัวให้ผู้จ่ายรับรองในวันสุดท้ายภายในจำกัดเวลาซึ่งกำหนดไว้เพื่อการยื่นตัวให้รับรองและผู้จ่ายบอกปิดไม่ยอมรับรับรอง ผู้เขียนมีความเห็นว่าผู้ทรงต้องทำคำคัดค้านภายในกำหนดเวลาตามมาตรา 960 ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้ทรงที่ต้องทำตามที่กฎหมายกำหนดไว้ หากผู้ทรงไม่ทำคำคัดค้านภายในกำหนดจะทำให้สิ้นสิทธิได้เบี้ยลูกหนี้ทั้งหลายตามตัว

2. ปัญหาเกี่ยวกับกำหนดเวลาการทำคำคัดค้านกรณีผู้จ่ายเรียกให้ยื่นตัวแลกเงินเพื่อรับรองครั้งที่สองในวันรุ่งขึ้นตามมาตรา 930 วรรคสอง

แม้ว่ากฎหมายได้กำหนดเวลาการทำคำคัดค้านไว้ตามมาตรา 960 โดยให้เป็นหน้าที่ของผู้ทรงที่ ต้องทำคำคัดค้านการไม่รับรองในกำหนดเวลาดังกล่าวเพื่อให้ตนสามารถใช้สิทธิได้ เบี้ยได้ แต่ในมาตรา 930 วรรคสองได้ให้สิทธิผู้จ่ายในการเรียกให้ผู้ทรงยื่นตัวครั้งที่สองในวันรุ่งขึ้น ซึ่งหากผู้ทรงนำตัวมายื่นให้ผู้จ่ายรับรองในครั้งแรกได้ทำก่อนที่ตัวจะถึงกำหนดใช้เงินหลายวัน หรือก่อนครบกำหนดที่กำหนดไว้ให้ยื่นตัวให้ผู้จ่ายรับรองหลายวัน การเรียกให้ยื่นตัวครั้งที่สองในวันรุ่งขึ้นหากผู้ทรงยื่นให้ผู้จ่ายตามคำเรียกแล้วผู้จ่ายไม่รับรอง หรือผู้ทรงไม่ยื่นตามคำเรียกของผู้จ่าย ผู้ทรงก็ต้องทำคำคัดค้านตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 960 แต่กรณีที่ผู้ทรงได้ยื่นตัวแลกเงินเพื่อให้รับรองในวันสุดท้ายภายในจำกัดเวลาซึ่งกำหนดไว้เพื่อการยื่นตัวให้เขารับรอง แต่ผู้จ่ายเรียกให้ยื่นตัวแลกเงินเพื่อรับรองครั้งที่สองในวันรุ่งขึ้นตามมาตรา 930 วรรคสองนั้นต้องพิจารณาดังนี้

2.1 กรณีตัวแลกเงินที่ผู้ส่งจ่ายหรือผู้สลักหลังไม่ได้วางข้อกำหนดให้ยื่นตัวให้รับรอง

หากผู้ทรงนำตัวมายื่นให้ผู้จ่ายรับรองตัวในวันสุดท้ายก่อนตัวถึงกำหนดใช้เงิน แต่ผู้จ่ายกลับเรียกให้ผู้ทรงนำตัวมายื่นอีกเป็นครั้งที่สองในวันรุ่งขึ้นตามมาตรา 930 วรรคสอง ผู้ทรงไม่จำเป็นต้องนำตัวไปยื่นให้ผู้จ่ายรับรองตามคำเรียกอีก ผู้ทรงต้องทำคำคัดค้านการไม่รับรองไปเลย โดยอาจถือว่าผู้ทรงบอกปิดไม่ยอมรับตัวแลกเงิน เนื่องจากในวันรุ่งขึ้นที่ผู้จ่ายเรียกให้ผู้ทรงนำตัวไปยื่นครั้งที่สองนั้นตัวแลกเงินดังกล่าวได้ถึงกำหนดใช้เงินแล้ว ผู้ทรงจึงไม่จำเป็นต้องยื่นให้ผู้จ่ายรับรองอีก ผู้ทรงต้องทำคำคัดค้านการไม่รับรองในวันรุ่งขึ้นหรือภายในสามวันต่อจากการยื่นตัวครั้งแรก

แม้ว่าผู้จ่ายจะเรียกให้ผู้ทรงยื่นตัวแลกเงินครั้งที่สอง แต่ผู้ทรงไม่ได้ยื่นตามคำเรียกของผู้จ่ายและได้ทำคำคัดค้านการไม่รับรองภายในจำกัดเวลาตามมาตรา 960 แล้ว ผู้ทรงสามารถใช้สิทธิได้ เบี้ยลูกหนี้ตามตัวดังที่ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 959 ผู้มีส่วนได้เสียหรือลูกหนี้ตามตัวซึ่งเป็นบุคคลที่ถูกไล่เบี่ยจะอ้างเหตุที่ผู้ทรงไม่ยื่นตัวตามคำเรียกของผู้จ่ายมาเป็นข้อต่อสู้เพื่อให้ตนไม่ต้องถูกไล่เบี่ยไม่ได้ เพราะตามมาตรา 930 วรรคสองกฎหมายให้สิทธิผู้จ่ายในการเรียกให้ยื่นตัวครั้งที่สองเพื่อพิจารณาว่าจะรับรองหรือไม่ แต่เมื่อวันรุ่งขึ้นซึ่งเป็นวันที่ผู้จ่ายเรียกให้ยื่นตัวครั้งที่สอง ตัวแลกเงินได้ถึงกำหนดใช้เงินแล้วก็ไม่จำเป็นต้องมีการรับรองอีก หากผู้จ่ายไม่รับรองภายในวันที่ผู้

ทรงยื่นตัวให้รับรองอาจถือได้ว่าผู้จ่ายปฏิเสธที่จะรับรองตัวแล้ว เมื่อผู้ทรงได้ทำคำคัดค้านการที่กฎหมายกำหนดจึงส่งผลให้ผู้ทรงสามารถใช้สิทธิไต่เบี่ยได้

2.2 กรณีตัวแลกเงินที่ผู้ส่งจ่ายหรือผู้สลักหลังได้กำหนดให้ผู้ทรงต้องยื่นตัวให้ผู้จ่ายรับรอง แต่ไม่ได้จำกัดเวลายื่นตัวไว้

ตัวแลกเงินที่ผู้ส่งจ่ายหรือผู้สลักหลังได้วางข้อกำหนดให้ผู้ทรงต้องยื่นตัวให้ผู้จ่ายรับรอง แต่ไม่ได้จำกัดเวลายื่นตัวไว้ หากผู้ทรงได้ยื่นตัวแลกเงินให้ผู้จ่ายรับรองในวันสุดท้ายก่อนถึงกำหนดใช้เงิน แต่ผู้จ่ายกลับเรียกให้ผู้ทรงนำตัวมาขึ้นอีกครั้งในวันรุ่งขึ้นตามมาตรา 930 วรรคสอง กรณีนี้ผู้ทรงต้องทำคำคัดค้านการไม่รับรองในวันรุ่งขึ้นหรือภายในสามวันต่อจากการยื่นตัวครั้งแรก โดยไม่ต้องนำตัวไปยื่นให้ผู้จ่ายรับรองตามคำเรียกอีก เนื่องจากในวันรุ่งขึ้นที่ผู้จ่ายเรียกให้ผู้ทรงนำตัวไปยื่นครั้งที่สองนั้นตัวแลกเงินดังกล่าวได้ถึงกำหนดใช้เงินแล้ว และในการยื่นตัวให้รับรองตามกำหนดในมาตรา 927 แล้ว ผู้จ่ายไม่รับรองอาจถือได้ว่าผู้จ่ายบอกปิดไม่ยอมรับรับรองตัว ทำให้ผู้ทรงสามารถใช้สิทธิไต่เบี่ยได้ก่อนตัวถึงกำหนด และบรรดาผู้ส่งจ่าย ผู้สลักหลังและบุคคลอื่น ๆ ซึ่งต้องรับผิดชอบตัวไม่อาจยกข้อต่อสู้เรื่องและผู้จ่ายเรียกให้ผู้ทรงยื่นตัวครั้งที่สองเพื่อมาปฏิเสธความรับผิดชอบได้

2.3 กรณีตัวแลกเงินที่ผู้ส่งจ่ายหรือผู้สลักหลังได้กำหนดระยะเวลาไว้ให้ผู้ทรงต้องยื่นตัวให้ผู้จ่ายรับรอง

กรณีที่ผู้ทรงนำตัวมาขึ้นให้ผู้จ่ายรับรองตัวในวันสุดท้ายที่ได้กำหนดไว้ให้ยื่นตัวให้รับรอง แต่ผู้จ่ายกลับเรียกให้ผู้ทรงนำตัวมาขึ้นอีกครั้งในวันรุ่งขึ้น กรณีนี้ผู้ทรงไม่จำเป็นต้องนำตัวไปยื่นตามคำเรียกของผู้จ่าย แต่ผู้ทรงต้องทำคำคัดค้านการไม่รับรอง เนื่องจากมาตรา 960 ได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของผู้ทรงที่ต้องทำคำคัดค้านการไม่รับรองภายในกำหนดเวลาที่จำกัดไว้เพื่อการยื่นตัวให้รับรองหรือภายในสามวันต่อแต่นั้น ดังนั้นผู้ทรงไม่จำเป็นต้องยื่นตัวครั้งที่สองตามคำเรียกของผู้จ่ายอีก และตามมาตรา 959 กำหนดให้ผู้ทรงสามารถใช้สิทธิไต่เบี่ยเอาแก่บรรดาผู้สลักหลัง ผู้ส่งจ่าย และบุคคลอื่น ๆ ซึ่งต้องรับผิดชอบตัวนั้นได้ก่อนที่ตัวถึงกำหนดใช้เงินถ้าผู้จ่ายบอกปิดไม่ยอมรับรับรองตัวแลกเงิน ซึ่งการที่ผู้จ่ายเรียกให้ผู้ทรงนำตัวมาขึ้นอีกครั้งในวันรุ่งขึ้นแต่วันที่ผู้ทรงยื่นตัวให้รับรองในครั้งแรกซึ่งได้ทำในวันสุดท้ายที่ได้กำหนดไว้ให้ยื่นตัวให้รับรองนั้น อาจถือได้ว่าผู้จ่ายบอกปิดไม่ยอมรับรับรองตัวแลกเงินแล้ว เพราะผู้จ่ายทราบอยู่แล้วว่าวันที่ผู้ทรงยื่นตัวให้รับรองในครั้งแรกนั้นได้ทำในวันสุดท้ายก่อนตัวแลกเงินถึงกำหนด เมื่อผู้จ่ายไม่ยอมรับรับรองในวัน

ดังกล่าว แต่กลับเรียกให้ผู้ทรงนำตัวแลกเงินมายื่นในวันรุ่งขึ้นจึงถือได้ว่าผู้จ่ายบอกปิดไม่ยอมรับรองตัว ผู้ทรงจึงต้องทำคำคัดค้านการไม่รับรองตามมาตรา 960 วรรคสามเพื่อให้ตนสามารถใช้สิทธิไต่เบี่ยได้

2.4 ตัวแลกเงินอันสั่งให้ใช้เงินเมื่อสิ้นระยะเวลาที่กำหนดอย่างใดอย่างหนึ่งนับแต่ได้เห็น

หากผู้ทรงนำตัวมายื่นให้ผู้จ่ายรับรองในวันสุดท้ายของจำกัดเวลาในการยื่นตัวให้รับรอง แต่ผู้ทรงกลับเรียกให้ผู้จ่ายนำตัวมายื่นเป็นครั้งที่สองในวันรุ่งขึ้นจากการยื่นครั้งแรก กรณีนี้ก็เช่นเดียวกับที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น คือ ผู้ทรงไม่จำเป็นต้องนำตัวไปยื่นตามคำเรียกของผู้จ่าย แต่ผู้ทรงต้องทำคำคัดค้านการไม่รับรองตามที่ได้กำหนดไว้ในมาตรา 960

2. ข้อเสนอแนะ

ประเด็นเรื่องสิทธิและหน้าที่ของผู้ทรงในการทำคำคัดค้านกรณีที่ผู้จ่ายไม่รับรองตัวแลกเงินซึ่งตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้กำหนดให้ผู้ทรงมีสิทธิทำคำคัดค้านตามมาตรา 929 ได้เมื่อผู้จ่ายไม่ยอมรับรองตัวแลกเงินภายใน 24 ชั่วโมง ส่วนหน้าที่ในการทำคำคัดค้านต้องทำตามกำหนดเวลาที่ได้ระบุไว้ในมาตรา 960 ซึ่งทำให้เกิดความไม่ชัดเจนของกำหนดเวลาการทำคำคัดค้าน ทั้งนี้เนื่องจากในการบัญญัติกฎหมายตัวเงินของไทยที่ได้รับอิทธิพลจากทั้งระบบคอมมอนลอว์และระบบซีวิลลอว์ตามที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ส่งผลให้เรื่องการทำคำคัดค้านก็มีความผสมผสานทั้งระบบคอมมอนลอว์และระบบซีวิลลอว์ ดังนั้นในการทำคำคัดค้านกรณีผู้จ่ายไม่รับรองตัวแลกเงินนั้นกฎหมายควรกำหนดระยะเวลาในการทำคำคัดค้านให้ชัดเจนโดยสิทธิและหน้าที่ของผู้ทรงในการทำคำคัดค้านมีผลสำคัญเพราะหากผู้ทรงไม่ทำคำคัดค้านภายในจำกัดเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้จะส่งผลให้ผู้ทรงสิ้นสิทธิไต่เบี่ยเอาจากผู้สั่งจ่าย ผู้สละหลัง และคู่สัญญาอื่น ๆ ที่ต้องรับผิดชอบ ผู้เขียนเห็นว่าเพื่อความชัดเจนและเป็นประโยชน์ต่อผู้ทรงและคู่สัญญาต่าง ๆ ตามตัวเงิน และเพื่อให้สอดคล้องกับกำหนดเวลาการทำคำคัดค้านของประเทศในกลุ่มซีวิลลอว์ควรมีการแก้ไขมาตรา 929 โดยการบัญญัติดังนี้ “ภายในบังคับบทบัญญัติมาตรา 927 ผู้ทรงตัวแลกเงินมีสิทธิที่จะยื่นตัวเงินแก่ผู้จ่ายได้ในทันทีเพื่อให้รับรอง ถ้าและเขาไม่รับรอง ผู้ทรงก็มีสิทธิที่จะคัดค้าน”

ในประเด็นปัญหาเกี่ยวกับกำหนดเวลาการทำคำคัดค้านกรณีผู้จ่ายเรียกให้ยื่นตัว แลกเงินเพื่อรับรองครั้งที่สองในวันรุ่งขึ้นตามมาตรา 930 วรรคสอง ผู้เขียนเห็นว่าควรแก้ไขเพิ่มเติม กฎหมายให้มีความชัดเจนว่า กรณีที่ผู้ทรงได้ยื่นตัวแลกเงินเพื่อให้รับรองในวันสุดท้ายภายในจำกัด เวลาซึ่งกำหนดไว้เพื่อการยื่นตัวให้เขารับรอง แต่ผู้จ่ายเรียกให้ยื่นตัวแลกเงินเพื่อรับรองครั้งที่สอง ในวันรุ่งขึ้นตามมาตรา 930 วรรคสอง ผู้ทรงต้องทำคำคัดค้านการไม่รับรองในวันรุ่งขึ้นจากการยื่น ตัวครั้งแรก โดยบัญญัติเพิ่มเติมในมาตรา 960 วรรคสามดังนี้ “คำคัดค้านการไม่รับรองต้องทำ ภายในจำกัดเวลาซึ่งกำหนดไว้ เพื่อการยื่นตัวเงินให้เขารับรอง หรือภายในสามวันต่อแต่นั้นไป ใน กรณีที่ผู้จ่ายเรียกให้ผู้ทรงยื่นตัวครั้งที่สองในวันรุ่งขึ้นตามมาตรา 930 วรรคสอง หากการยื่นตัวครั้งแรกผู้ทรงได้นำมายื่นในวันสุดท้ายของจำกัดเวลาที่กำหนดไว้เพื่อการยื่นตัวให้รับรอง ผู้ทรงต้องทำ คำคัดค้านในวันรุ่งขึ้นหลังจากยื่นครั้งแรก” เหตุที่ควรระบุกำหนดเวลาการทำคำคัดค้านให้ชัดเจน เนื่องจากกำหนดเวลาการทำคำคัดค้านเป็นเรื่องสำคัญซึ่งส่งผลถึงการใช้สิทธิไต่เบี่ยงลูกหนี้ตามตัว ทั้งนี้เมื่อพิจารณากฎหมายของฝรั่งเศส อนุสัญญาเฮกและอนุสัญญาเจนีวาซึ่งได้บัญญัติเรื่อง กำหนดเวลาการทำคำคัดค้านเอาไว้เช่นเดียวกับกฎหมายไทย ในประเด็นผู้ทรงได้ยื่นตัวแลกเงิน เพื่อให้รับรองในวันสุดท้ายภายในจำกัดเวลาซึ่งกำหนดไว้เพื่อการยื่นตัวให้เขารับรอง แต่ผู้จ่ายเรียก ให้ยื่นตัวแลกเงินเพื่อรับรองครั้งที่สองในวันรุ่งขึ้นนั้นได้มีการบัญญัติเอาไว้อย่างชัดเจนว่าผู้ทรงต้อง ทำคำคัดค้านในวันรุ่งขึ้นจากการยื่นตัวครั้งแรก